

Wanda Skowron

DZIEŃ DZISIEJSZY W LUSTRZE PRZESZŁOŚCI

Dziś spotykamy się w miejscu gdzie kontynuowana jest ponad 100 – letnia tradycja fotografii jako jednej z podstawowych metod pracy krajoznawczej. Już w 1908 roku – drugim istnienia Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego powołano Komisję Fotograficzną jako jedną z pierwszych w Centrali. Podchwyciły ten kierunek działania oddziały terenowe.

Organizowano wyprawy fotograficzne jednocześnie ustalając zasady opisu fotografii aby mogły stać się pełnowartościowe dokumentacyjnie, co nie stało oczywiście w sprzeczności z dbałością o walory artystyczne. Gromadzono je w nowo powstałym archiwum, oraz przezrociami aby udostępniać wydawnictwom, oraz do odczytów i wykładów, co stanowiło jeden ze stałych dochodów Towarzystwa. Urządzano wystawy aby rozbudzić pragnienia społeczeństwa poznawania obrazu ziemi ojczystej z jej krajobrazem kulturowym i przyrodniczym. Już w 1912r. prezentowano wystawę „Krajobraz Polski”, a więc kraju który nie istniał na mapie Europy, gdzie zwiedzający zapoznali się z 1061 fotografiami rozmieszczonymi w 21 grupach tematycznych. Była to niewątpliwie najpoważniejsza manifestacja artystyczno – patriotyczna tamtego czasu. PTK uczestniczyło też wówczas ze swymi zbiorami w wystawach organizowanych przez inne podmioty.

Nawet I wojna światowa nie przerwała tej formy działalności. – Powiększono i porządkowano zbiory Centrali, a jubileuszowy dla Towarzystwa 1916r. zaowocował wystawą „Polska w obrazach” gdzie w 3 działach „Ziemia”, „Człowiek”, „ Dzieje – Dawne zabytki” zaprezentowano 2000 odbitek fotograficznych.

W pierwszym pionierskim okresie działalności Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego fotografia była powszechną metodą pracy. Fascynowała nie tylko zawodowych fotografów, ale ludzi nauki i szerokie kręgi inteligencji w tym oczywiście działacze Towarzystwa. Zakorzeniła się na trwale w pracach krajoznawców. I choć nie zawsze zapisana w strukturach organizacyjnych zawsze była obecna w działalności, zawsze również napotykała na podejrzliwość i restrykcje włącznie z więzieniem dla fotografujących pod zarzutem szpiegostwa. Wyjątek w tym względzie, stanowiło XX – lecie międzywojenne, które faktycznie – jak wszyscy wiemy – nie trwało pełnych dwudziestu lat.

Marginalizowana w trudnych latach Polski Ludowej, nieobecna samodzielnie w strukturach Zarządu Głównego PTTK znajdowała miejsce w oddziałach gdzie powstawały kluby fotograficzne. Na pełną samodzielność w programowaniu działalności fotografowie krajoznawcy musieli czekać do 1974 roku. Fakt powołania w PTTK Komisji Fotografii Krajoznawczej poprzedzony był dwudziestoletnim okresem działania fotografów – krajoznawców w podkomisji Komisji Krajoznawczej ZG PTTK.

Przystosowując się do warunków w poszczególnych okresach historycznych, nawet w najtrudniejszych okolicznościach środowisko fotografów krajoznawców nie rezygnowało z uprawiania i popularyzowania fotografii patriotycznej budującej tożsamość Polaków.

Dziś w wolnym kraju, w zmienionych zasadniczo warunkach polityczno – społecznych, ale i w nowych warunkach Europy praca ludzi uprawiających obrazem praktyczny patriotyzm jest potrzebna tak samo jak w czasach zniewolenia. Tyle, że my możemy oprzeć się o 100 – letnie i bogate w formy doświadczenie – znamy wartość kontynuacji.

Z chwilą powstania Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK urzeczywistniły się marzenia i plany wielu pokoleń prowadzenia prac w sposób systematyczny oraz ochraniać historycznego i współczesnego dorobku w tej dziedzinie.

Jesteśmy tu aby trwała pamięć o człowieku, który rozumiał wagę tego przedsięwzięcia i wziął na siebie trud lidera. Poświęcił bezinteresownie, autentycznie społecznie swój czas, talenty, wiedzę. Czynił to z uporem, bo z wiarą że warto –

PAMIĘĆ O WALDEMARZE DOŃCU